

७, 4. स पृथिवीं प्राविशन्ते वृक्षस्यतिर्यग्गृह्णात् 2, 1, 3, 1. *Etwas in Empfang nehmen*: कैवेरमभिज्ञात् दिव्यमस्त्रम् MBa. 3, 1705. — 2) ansetzen (Blüthen, Früchte): पदनस्पतयः u. s. w. स्वे स्वे काले ऽभिगृह्णाति पुष्पाणि च फलानि च Bha. P. 3, 29, 41. — 3) zusammenlegen (die Hände): अभिगृहीतपाणिः Bha. P. 1, 19, 12. — 4) Jmd empfangen: अभिज्ञात् सौमित्रिर्विनयेनो पतत्रिभिः MBa. 3, 16430. — caus. fangen, ertappen oder sich ertappen lassen: त्रुपाभिग्राह्यतां auf der That ertappt (ein Dieb) Daçak. 115, 4. — Vgl. अभिग्रह् fg.

— अव 1) loslassen, nachlassen: दासेति दन्तिषानवगृह्णीयात् (रश्मिन्) Lāṭi. 2, 8, 13. — 2) zertheilen Suçr. 1, 101, 13. in der Grammat. absetzen, abtheilen (Wörter oder Worttheile): देवनीयं शंसति पदावग्राहम् Ait. Br. 6, 35, 2, 19. Çāṅkh. Çr. 10, 6, 4. 18, 9, 6. पितृपाणम् । अत्र किं पितृ । पाणमित्युक्ताः ऽवगृह्णीते P. 8, 4, 26, Sch. — 3) अवगृह्ण्य पादाभ्याम् Suçr. 1, 101, 5 bedeutet wohl die Füße spreizend, sich mit den Füßen anstemmend; daher wohl अवगृह्ण्य sich gegen Etwas stemmend, mit Gewalt: न महानवगृह्ण्य (Sch.: = निगृह्ण्य) साध्यः Çiç. 5, 49. — 4) unterscheiden Suçr. 1, 112, 16. — Vgl. अवग्रह् fgg., अवगृह्ण्य. — caus.: zu einem Teig zerrühren (?): मर्दितां समितां क्षीरनारिकेलधृतादिभिः । अवग्राह्य Rāgā. im ÇKDr. u. धृतपूर.

— प्रत्यव zurücknehmen, widerrufen: अभिसृष्ट्याभिषेकं ते पुनः प्रत्यवगृह्णात् R. Gorr. 2, 20, 15.

— व्यव niederbeugen: अथ षडुत्तरं (कपालं) सा क्षौस्तद्यवगृहीता-सामिव भवति व्यवगृहीतात्तेव हि क्षौः Çat. Br. 7, 5, 1, 2.

— आ anfassen, anhalten: आ तं एता वचोयुजा हरौ गृणो RV. 8, 43, 39. आ गृह्णीते सं वृहते प्राणापानान् AV. 11, 9, 11. anziehen: तेन ह्यागृह्ण्यतामभीषवः Çāṅk. 6, 15, v. 1. — Vgl. आग्रह्.

— उपा umarmen R. Gorr. 2, 95, 9. — Vgl. उपाग्रह्णा.

— समा ergreifen, auf einmal erfassen: समारम्भाय वसु भूरि पुष्टम् AV. 18, 2, 60. आ तू न इन्द्र तुमसं चित्रं ग्रामं सं गृभाय । मृदाकृस्ती दन्तिषेन ॥ RV. 8, 70, 1.

— उद् 1) aufheben, heraufnehmen: वाहू Çat. Br. 5, 4, 1, 15. सुचम् TS. 6, 2, 8, 3. Kāṭj. Çr. 4, 14, 13. तृणानि 5, 3, 8, 4, 2. Çat. Br. 6, 3, 1, 4. शक्तिं चोयामुदग्रहीत् Bhaṭṭ. 13, 52. उद्गृहीतालकाताः Mṛgu. 8. — 2) aufrichten, erheben, emporbringen; med. sich aufrichten, sich erheben: वाजस्य ना प्रसव उद्गृहेणोदग्रभीत् VS. 17, 63. ब्रह्मणैवात्मानमुद्गृह्णाति ब्रह्मणा धातृव्यं निगृह्णाति TS. 5, 4, 6, 6. उद्गृणीति वा एषो ऽस्माद्योक्रादिवलोकमनि Çat. Br. 3, 1, 4, 1. देवा आत्मानमस्माद्योक्रातस्वर्गं लोकमभ्युदगृह्णीते 6, 6, 1, 12. — 3) herausgreifen, herausziehen, wegnehmen: खड्गमुद्गृह्ण्य MBu. 7, 7880. उद्ग्रभं परिपातायातुधानम् AV. 4, 20, 8. उद्गृह्ण्य यक्षिषो तनूम् Çat. Br. 3, 2, 2, 20. तभ्यो ज्योतिरुद्गृह्णात् TBr. 1, 1, 5, 4. उ-परिवाग्निमुद्गृह्णीयादुद्धरन् ebend. — 4) herausreißen, erretten: उद्देनं भगौ अग्रभीत् AV. 8, 1, 2, 17. — 5) aufhören, namentl. aufhören zu regnen (vgl. अवग्रह्, अवग्राह्): अवर्षोर्विषमुडू पू गृभाय RV. 5, 83, 10. यद्गृह्णीति तदेतत्तस्य Çat. Br. 2, 2, 3, 8. VS. 22, 26. TS. 7, 5, 11, 2. AV. 9, 6, 47. Kāṅd. Up. 2, 3, 2. absetzen im Reden: रेतस्यायास्त्रिरुद्गृह्णीति Lāṭi. 7, 12, 3. — Vgl. उद्ग्रह्णा fgg. — caus. 1) auszu zahlen veranlassen: (स-भिकः) जितमुद्राकृष्येजेत्रे Jāṅ. 2, 200. — 2) erheben, lobend hervorheben: विशेषविडुपः शास्त्रं यतवोद्गृह्णीते पुरः Çiç. 2, 75. मोक्षिग्रह्णः सुनीतानि

II. Theil.

Bhaṭṭ. 13, 20. उद्गृह्णीत = उपन्यस्त H. an. 4, 102. Valg. beim Sch. zu Çiç. 2, 75. = उदीर्ण Med. t. 189. — 3) उद्गृह्णीत = ग्राह्य H. an. Med. — 4) उद्गृह्णीत = वद्ध gebunden diess.

— उपोद् aufrichten: अवसिक्तायाः सव्येन पाणिनाञ्जलिमुपोद्गृह्ण्य Gobh. 2, 2, 16. तस्या ह मुखमुपोद्गृह्ण्यनुवाच Kāṅd. Up. 4, 2, 4.

— प्रत्युद् absetzen: प्रत्यवेतस्वराणां तु प्रत्युद्गृह्णीयात् Lāṭi. 7, 8, 1.

— समुद् aufheben, sublevare: समुद्गृह्ण्य (हविर्धाने) प्रवर्तयेयुषया नोत्सर्जताम् Çat. Br. 3, 5, 3, 17. aufgreifen, auffassen: अथ कक्षाजिनं च पुष्करपर्णं च समुद्गृह्णाति योनिर्यै पुष्करपर्णं योन्या तदेतः सिक्तं समुद्गृह्णाति 6, 4, 3, 6.

— उप 1) auffangen durch Unterhalten: रसम् TS. 2, 1, 3, 1. तस्याञ्जलिना ब्रह्मकृत्यामुपागृह्णात् 5, 1, 2. — 2) unterfassen, unterfangen; unterhalten, namentl. ein Gefäß um daraus zu trinken: उपयमन्या Çat. Br. 14, 2, 1, 27. Kāṭj. Çr. 26, 6, 15. दन्तिषेन सव्योपागृहीतेन Āçv. Gṛu. 4, 7. दशापवित्रमुपागृह्ण्य किं करोति Çat. Br. 4, 2, 3, 11. 3, 7, 4, 6. 13, 2, 3, 12. आस्ये Kāṭj. Çr. 6, 3, 31. 9, 6, 15. पात्रम् 9, 4, 24. अनुलेपनं नासिकयोर्मुखस्य च Pār. Gṛu. 2, 6. उप वा देवा अग्रभीक्ष्ममेन वृक्षस्यतिः AV. 7, 110, 3. Jmd unterfassen, von unten anfassen: भर्तारमभिसृत्योपागृह्ण्य च । उत्सङ्गे शिरःश्रोण्य Sāv. 5, 62. तवैव पादावुपागृह्ण्य R. 2, 27, 21. उपगृह्ण्य शिरा राज्ञः 66, 2, 5, 13, 52. उपगृह्ण्यतेनपाणम् BRAHMA-P. 36, 7. — 3) in den Besitz von Etwas gelangen, erlangen, theilhaft werden: मणिवरमुपागृह्ण्य R. 5, 36, 77. उपगृह्ण्यस्पर्दं चैव M. 7, 184. स मृत्युमुपागृह्णाति गर्भमद्यतरी यथा Kāṅ. 19. MBu. 1, 5623. 12, 5277. Pāṇkāt. I, 415. II, 33. यस्मिन्कर्मसमवाये यथा येनोपागृह्णीते । गुणानां गुणिनां चैव Bha. P. 2, 8, 14. — 4) sich Jmdes bemätern: मडुपगृहीताः spricht लोभ Prab. 35, 1. — 5) hinzuziehen, zu Hilfe nehmen: तेजो वा अद्यो भूयस्तदा एतद्वयमुपागृह्ण्यकाशमभितपति Kāṅd. Up. 7, 11, 1. — 6) धिया mit dem Geiste erfassen: अरविन्दनाभम् । धियोपागृह्ण्य Bha. P. 3, 22, 21. ohne धिया beschliessen: उपगृह्ण्य तु वैराणि सात्वयति MBu. 12, 5206. — 7) annehmen, gutheissen MBu. 12, 6977. — 8) st. उपगृहीतम् Hir. II, 3 ist nicht mit den Herausgebern उपग्रहीतम् (eine falsche Form), sondern उपगृह्णीतम् zu lesen. — Vgl. उपग्रह्, उपग्रह्णा fgg.

— नि 1) niederhalten, senken: सुचम् Kāṭj. Çr. 4, 14, 13. ता वामेन निगृह्ण्य Gobh. 2, 9, 12. TS. 5, 4, 6, 6 (s. u. उद्). einsenken: इन्द्रः सीतां नि गृह्णात् RV. 4, 37, 7. — 2) an sich ziehen: उरसि न्यगृह्णीत Çat. Br. 3, 9, 4, 15. ज्येष्ठं पुत्रं निगृह्णनः Ait. Br. 7, 15. TS. 6, 5, 1, 3. Çat. Br. 11, 5, 2, 2. शल्यम् Suçr. 1, 26, 7. निगृह्ण्यतामभीषवः Çāṅk. 6, 15, v. 1. इयः पूतञ्च निग्र्ये RV. 8, 23, 3. AV. 20, 133, 3. — 3) zusammenziehen, zukneifen (die Augen): मायुरो ऽनिषी निगृह्ण्य (nachdem man ihm Staub in die Augen geworfen hatte) Māṅk. 33, 19. — 4) anhalten, zurückhalten: निगृह्णीष्य — ह्यनेतान् — यावदेतं मे पटमानपतामिह MBu. 3, 2811. 5, 7135. स वै प्रविशमानस्तु ब्रह्मणान्धेन रतिणा । निगृहीता वलाद्वारि 3, 10760. fg. 13. 2312. यस्य — निगृहीतानि सर्वशः । इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यः Bhāg. 2, 68. — 5) ergreifen: निगृह्ण्य पाणिना चापम् R. 3, 30, 34. (तम्) निजग्राह्य भुताभ्याम् 5, 61, 14. (तम्) निजग्राह्य केशपते Draçp. 9, 2. MBu. 1, 4873. 4982. 6000. fg. R. 3, 24, 22. 5, 8, 3. (चटकः) निगृहीतः वधरायो शिशुना — अस्-न्स्यस्वस्त्रोन्नतम् Hariv. 1138. निगृहीतयेन die Kuh festhaltend Rāgh. 2. 33. — 6) ergreifen, gefangen nehmen, einfangen M. 8, 184. 220. शोचग्राह्ये